

Spis treści

Wprowadzenie	9
Rozdział 1. Przeciw heretykom i sekciarzom	37
1.1. Wartościująca perspektywa dyskursu o herezji	38
1.1.1. Ekskluzywne rozumienie herezji	40
1.1.2. Pejoratywne nominacje	41
1.1.3. Tradycyjny stereotyp heretyka	45
1.2. <i>Starzy heretycy</i> w tekstach XIX i przedsoborowej połowy XX wieku	49
1.2.1. Obecność starych, negatywnych nazw	50
1.2.2. Błędne wiary i ich złe owoce	55
1.2.3. Wrogowie Kościoła	62
1.2.4. Przedсобorowy obraz przywrócenia jedności chrześcijan	77
1.3. Dyskredytujący obraz Marcina Lutra	81
1.3.1. Żywot heretyka	81
1.3.2. „Psychiatryczna” dyskredytacja Lutra i jego nauki	82
1.3.3. Dyskredytacja charakterologiczna i moralna	87
1.3.4. Bezpośrednie wartościowanie nauki Lutra	104
1.4. Nowe sekty	108
1.4.1. Deprecjonująca funkcja nazw	109
1.4.2. Sposoby przypisywania heretyckiego charakteru	111
1.4.3. Obraz <i>sekciarzy</i> jako <i>wrogów</i>	119
1.4.4. Dyskredytacja na płaszczyźnie obyczajowej	125
1.4.5. Degradacja przez akceptację negatywnych gestów	127
1.4.6. Dyskredytujące biografie <i>sekciarzy</i>	129
Rozdział 2. Przedсобorowy obraz niechrześcijan	137
2.1. Muzułmanie	138
2.1.1. Tradycyjny obraz wyznawców Allacha	138
2.1.2. Przejawy nowego języka	142
2.2. Paganie – <i>batwochwalcy</i>	145
2.2.1. Dzicy	146
2.2.2. <i>Biedny poganin</i>	148
2.2.3. Poganin grzeszny i niebezpieczny	152

2.2.4.	Obraz działalności misyjnej	157
2.2.5.	Soborowe antycypacje	161
2.3.	Żydzi	162
2.3.1.	Przesady i mity	163
2.3.2.	Techniki przypisywania prawdziwości rewelacjom o Żydach	180
2.3.3.	Kakofemizacja dyskursu o Żydach	185
Rozdział 3.	Nowe herezje	193
3.1.	Przyczyny konfliktu Kościoła z nowoczesnością	193
3.2.	Kontekst polskiego dyskursu przeciwko <i>bezbożnictwu</i>	196
3.3.	Obraz <i>nowych herezji</i> w dokumentach Kościoła powszechnego i w tekstach polskich	198
3.3.1.	Dyskwalifikowanie kultury nowożytnej na płaszczyźnie prawdziwościowej	198
3.3.2.	Dyskwalifikowanie <i>nowych herezji</i> na płaszczyźnie moralnej	204
3.3.3.	Dyskwalifikowanie <i>nowych herezji</i> na płaszczyźnie religijnej	220
3.4.	Nagromadzenie środków deprecjonujących przeciwnika	222
3.4.1.	Epitety i etykiety	223
3.4.2.	Metaforyczne środki dewaluacji <i>wroga</i>	228
3.4.3.	Przesada i majoryzacja	235
Rozdział 4.	Retoryka oblężonej twierdzy	241
4.1.	Tworzenie opozycji	242
4.2.	Nakazywanie separacji	249
4.3.	Formuliczność tekstów	257
4.4.	Zły świat	258
4.5.	Metaforyka militarna	261
Rozdział 5.	Od wroga do <i>Innego</i>	269
5.1.	Dialog jako model pozytywnej komunikacji	269
5.2.	Dialog jako działalność poznawcza	271
5.3.	Braterski dialog	275
5.4.	Grzeczność i uprzejmość w dialogu	278
5.4.1.	Akty grzeczności językowej	279
5.4.2.	Dodatnie wartościowanie <i>Innych</i>	297
5.4.3.	Zamiast <i>błędów</i> i <i>falszu</i> . Nowe sposoby mówienia o różnicach	304
Rozdział 6.	Od wrogów do rozdzielonych braci	311
6.1.	Ruch ekumeniczny w Kościele katolickim	311
6.2.	Soborowe redefinicje	313
6.2.1.	Nowy sposób definiowania pojęcia eklezjalności	313
6.2.2.	Ewolucja semantyczna pojęcia <i>prawda</i>	315
6.2.3.	Zakres terminu <i>Kościół</i>	316
6.3.	Nowe nazwy	317
6.3.1.	Sposoby nazywania niekatolików	317
6.3.2.	Nazwy całej wspólnoty chrześcijan	320

6.4.	<i>Jedność</i> – słowo kluczowe dyskursu ekumenicznego	325
6.4.1.	Nowy obraz przywrócenia jedności	325
6.4.2.	Językowe konsekwencje różnych modeli jedności	329
Rozdział 7.	Od bogobójców do starszych braci	335
7.1.	Instytucjonalny wymiar przemian	335
7.2.	Kreowanie wspólnoty	337
7.3.	Rewaloryzacja obrazu Żydów	344
7.3.1.	Zmiany w tekstach pasyjnych	344
7.3.2.	Żydzi w tekstach dialogu	346
7.4.	Nauczanie o Zagładzie	353
Rozdział 8.	Od pogan do młodszych braci w wierze	361
8.1.	Formy współpracy	361
8.2.	Polscy wyznawcy Allacha	363
8.3.	Cele komunikacyjne tekstów o muzułmanach	364
8.4.	Nazywanie muzułmanów	367
8.5.	Kreowanie wspólnoty	368
8.6.	Obecność nazw wartości moralnych	376
Rozdział 9.	Od bezbożników do niewierzących braci	381
9.1.	Nowy stosunek do ateizmu w świetle dokumentów Kościoła	381
9.2.	Nowy język dokumentów soborowych	383
9.3.	Dialog z niewierzącymi w polskiej przestrzeni językowej	386
9.3.1.	W okresie PRL	386
9.3.2.	Po 1989 roku	394
Rozdział 10.	Od wroga do wroga	403
10.1.	Przyczyny ograniczeń recepcji idei II Soboru Watykańskiego w Polsce	404
10.1.1.	Brak dostępu do informacji	404
10.1.2.	Strategia prymasa Wyszyńskiego	404
10.1.3.	Polski etnocentryzm	405
10.1.4.	Mowa ograniczona	408
10.2.	Postaci (nie)obecności innych chrześcijan	410
10.3.	Przejawy antysemityzmu w języku katolików	422
10.3.1.	Żydzi w dyskursie radiomaryjnym	422
10.4.	Ateista – wróg Kościoła, chrześcijaństwa i ludzkości	444
10.4.1.	Ateista-komunista	445
10.4.2.	Ateista-liberał	450
Zakończenie		471
Literatura		481